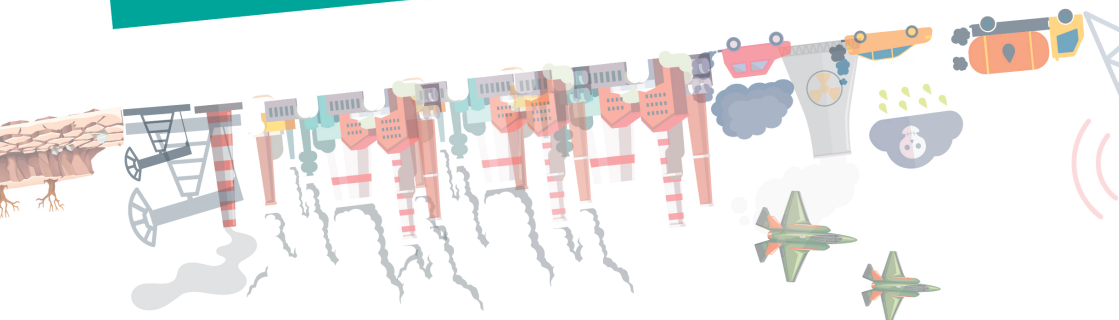




HEGO EUSKAL HERRIKO  
EKONOMIAREN TRANTSIZIO EKOSOZIALERAKO

# ELAren PROPOSAMENA

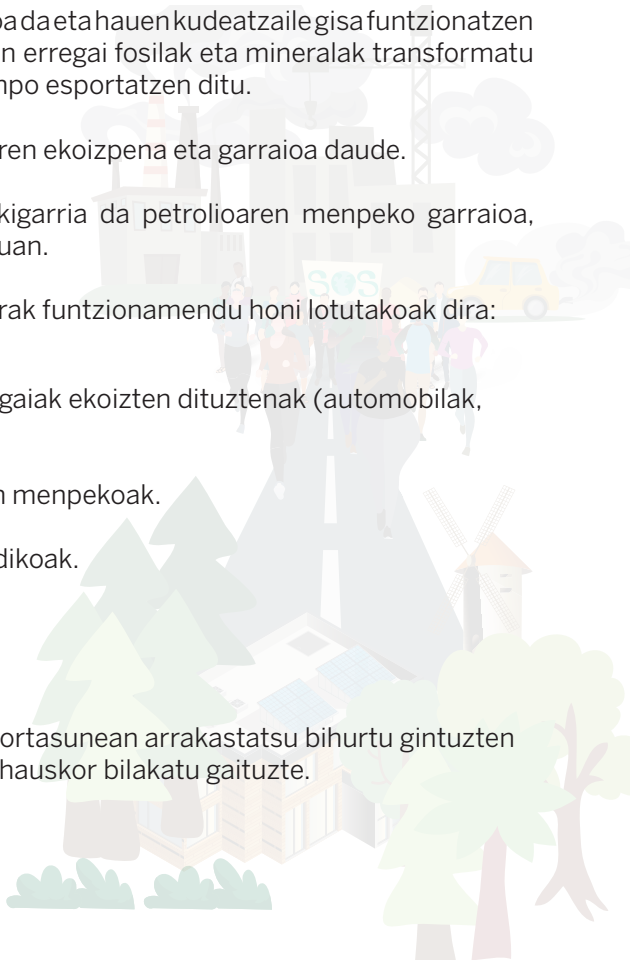


# 1. Hego Euskal Herriko ekonomiaren ezaugarriak



- > Hego Euskal Herriko (HEH) ekonomia sortzen dituen inpaktu ekologiko larriengatik jasanezina da, ezinezkoa da etorkizun hurbilean mantentzea.
- > HEHko ekonomiak garraioaren eta munduko merkatuaren menpekotasun handia du.
- > Ez da ekonomia zirkularra.
- > Energia fosilean eta estraktibismoan dago oinarritua.
- > Material berriztaezinen menpekoda eta hauen kudeatzaile gisa funtzionatzen du: lurraldearen kanpotik datozen erregai fosilak eta mineralak transformatu eta berriz ere bere mugetatik kanpo esportatzen ditu.
- > Ekonomiaren oinarrian industriaren ekoizpena eta garraioa daude.
- > Jarduera ekonomikorako erabakigarria da petrolioaren menpeko garraioa, are gehiago ekonomia globalizatuan.
- > Gehien fakturatzen duten jarduerak funtzionamendu honi lotutakoak dira:
  - Balio erantsi handiko salgaiak ekoizten dituztenak (automobilak, altzairua...).
  - Logistika globalizatuaren menpekoak.
  - Energia intentsitate handikoak.
  - Elikagai industriak.

Iraganean mundu mailako lehiakortasunean arrakastatsu bihurtu gintuzten elementuek, etorkizunari begira hauskor bilakatu gaituzte.



## 2. Egungo egitura ekonomikoa mantentzeko mugak



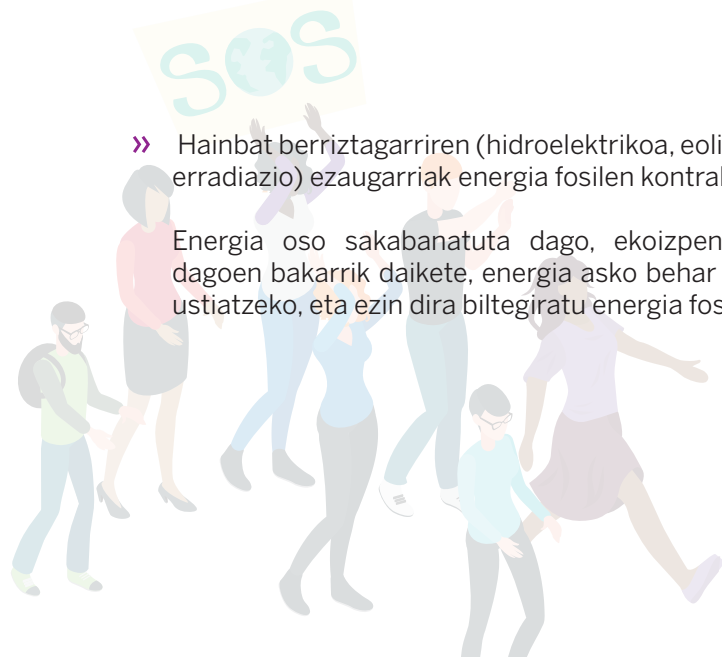
**Muga materialak:** Hego Euskal Herriko ekonomiak erabilitako material gehienak ez dira berriztagarriak edota birziklagarriak, eta material estrategiko batzuk eskuratzea gero eta zailagoa da.

- » Gas, petrolio eta ikatzaren erauzketaren goia jota edo jotzean da. Egoera bera da ekonomiarako erabakigarri diren material askorena ere: kobrea (elektrizitatea), fosforoa (elikagaiak ekoizteko), teluroa eta zilarra (elektronika, energia berriztagarrien kaptadoreentzat) edo plastikoa.
- » Materialhauek ordezkatu egin behar kolirateke berrirabilietan birziklatu ahalko liraterkeen beste batzuekin. Eta hori oztopo gaindiezin bat da.

**Energia berriztagarrien mugak:** Erregai fosilak eta iturri nuklearrak ezin dira goi teknologiako berriztagarriekin ordezkatu.

- » Hainbat berriztagarriren (hidroelektrikoa, eolikoa, biomasa eta eguzki erradiazio) ezaugarriak energia fosilen kontrakoak dira.

Energia oso sakabanatuta dago, ekoizpena haizea edo eguzkia dagoen bakarrik daikete, energia asko behar da iturri berriztagarriak ustiatzeko, eta ezin dira biltegiratu energia fosila bezala.



### 3. *Enplegu gehien sortzen dituzten sektoreak iraunkorrak al dira?*



Lotura estua dago enplegua sortzearen, hazkunde ekonomikoaren eta inpaktu ekologikoaren artean. Industria sektorea da adierazgarrienetako bat. Energia kontsumo altua duten enpresak dira langile gehien okupatzen dituztenak.

Arlo sozioekonomikoan, energia eta materiala murrizteak lanpostu asko suntsitzea ekarriko luke, baldin eta beste neurririk hartzen ez badugu.

Enplegua suntsitzearen ondorioz, zailtasun handia izango luke langile klaseak beren bizitzak sostengatzeko, bere beharrak asetzeko gaur egun ezinbestekoak baititu merkatua eta soldata.

Bestalde, zaintza sektorea dago. Egiten diren lan guztien artean (produktiboak eta erreproduktiboak) pisu gehien duena da, bizitza sostengatzeko ezinbestekoa eta funtsean ezkutatua eta feminizatua dago. Hego Euskal Herriko ekonomiak beste erronka handi bati ere egin behar dio aurre beraz: zaintza lana aitortzea.



# 4. *Ekonomiaren trantsiziorako bideorria*



Hego Euskal Herriko ekonomia, nahitaez, sakon eraldatu beharko da bere funtzionamendua aldatzeko. Erronka hauei aurre egiteko, eraldaketa sozioekonomiko sakona behar dugu: lana bizitza sostengatzeko bitarteko gisa ulertzea, hain zuzen, eta ez kapitala erreproduzitzeko. Eraldatzeko hainbat ildo landu beharko dira:



Materialen eta energiaren kontsumoa murriztu. Muga ekologikoen barruan egon arte eta justizia globaleko irizpideei jarraituz. Horrek ondorioak dakartza gure kontsumo, ekoizpen eta mugikortasun ereduan.



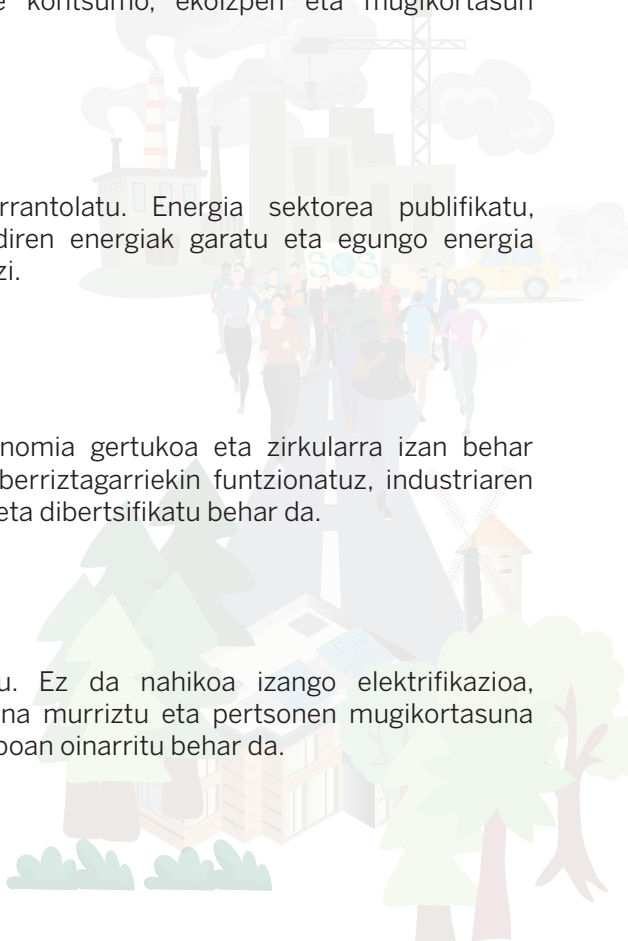
Energiaren sektorea berrantolatu. Energia sektorea publikatu, benetan berriztagarriak diren energiak garatu eta egungo energia fosilen ekoizpena geldiarazi.



Ekonomia birkokatu. Ekonomia gertukoa eta zirkularra izan behar da, material eta energia berriztagarriekin funtzionatuz, industriaren ekoizpen eredia eraldatu eta dibertsifikatu behar da.



Garraio sistema eraldatu. Ez da nahikoa izango elektrifikazioa, merkantzien mugikortasuna murriztu eta pertsonen mugikortasuna garraio publiko eta kolektiboan oinarritu behar da.





Elikadura burujabetza hedatu. Agroekologia eta basogintza iraunkorra ezinbesteko sektoreak izango dira etorkizuneko ekonomian. CO2 emisioak xurgatu eta ingurumena babesteaz gain, ekonomia birkokatzeke.



Ekonomia berrantolatu. Erdigunean jarri behar dira zaintza, bizitza sostengatzea eta oso feminizatuta dauden zaintza lanen banaketa.



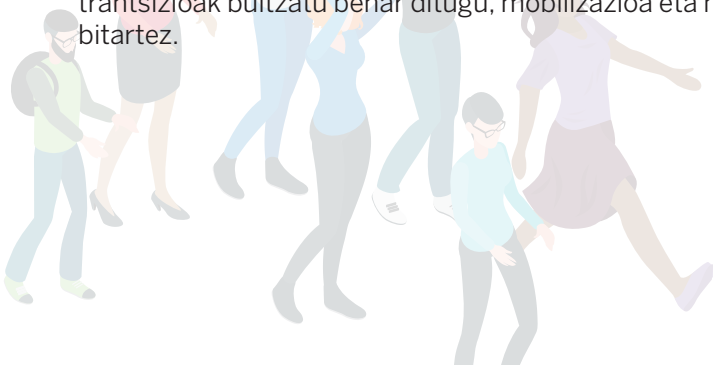
Aberastasunaren banaketa eta enplegua banatzeko lanaldia murriztea. Lan orduak murriztu soldata murriztu gabe. 35 orduko lanaldiaren berehalako aplikazioa, asteko 32 orduak izateko lehen pausu bezala.



Oinarrizko zerbitzuen desmerkantilizazioa. Herritarren beharrak merkatutik pasa gabe betetzeko lehentasuna izan behar da zerbitzu publikoak indartzea, herritarrei osasungintza, hezkuntza eta bestelako zerbitzu publikoak bermatzeko.



Gizarte justuago, demokratikoago eta jasangarriagorantz aurrera egin behar dugu, eta ELA eraldaketa honen bultzatzaile izan behar da. Ez dugu nahi enplegua galdu edo suntsipen kapitalistaren artean aukeratu. Lan eskubideak eta bizitzarekin bateragarriak diren jarduera ekonomikoak uztartzen dituzten trantsizioak bultzatu behar ditugu, mobilizazioa eta negoziazio kolektiboaren bitartez.



# ERALDAKETA, DESAZKUNDEA



ENERGIAREN  
SEKTOREA  
PUBLIFIKATU



KONTSUMOA MURRIZTU  
Materialak eta energia  
murriztu



EKONOMIA  
ZIRKULARRA  
ETA LOKALA



GARRAIO PUBLIKOA INDARTU  
Merkantzia eta pertsonen garraioa murriztu



ZAINTZA  
ERDIGUNEAN +

LANALDI  
MURRIZKETA



ABERASTASUNAREN  
BANAKETA

**ELA**  
EUSKAL SINDIKATUA